

Pilonok árnyékában

Másfél évtized után

Évi 5 millió

Hegy Gyula húsz éve, 1948 júniusában vágta a kapát ünnepélyes keretek között a gazzal benőtt, hepehupás, régi Lóversenyter földjébe. Megkezdődött, amit a két háború között annyiszor megígértek, törvénybe is iktattak, mégsem lett belőle semmi: hatalmas stadion építése Budapesten. Háromszázezer köbméter földet kellett megmozgatni, hogy hatvanezer köbméter beton- és vasbeton-szerkezet beépítésével megvalósulhasson a magyar sport régi álma. Kévszám olyan sportkedvelő akad, aki az 1953. augusztus 20-i ünnepélyes megnyitót óta ne szeretett volna valami maradandó, életreszóló élményt a nagyszerű küzdőteret körbefogó, magas pilonok árnyékában. Eseményekben, gólokban, rekordokban lehet válogatni bőven — napjainkban az egyedüli Pelét kivéve nincs a világnak olyan kiemelkedő labdarúgója, Eusebiótól Facchetin át egészen Bobby Charltonig, aki ne játszott volna a stadionban. Már az első tizenöt év regénye is több kötetre rúgna. De hagyjuk a múltat, vizsgáljuk inkább kissé a jelent és pillantsunk a jövőbe.

Brundage szerint

A stadion Budapest egyik büszkesége. A növekvő idegenforgalom egyik érdekes állomáshelye. Ma is igazolja Brundage szavait, aki „sport és építészeti szempontból egyaránt tökéletesnek”, olimpiai rendezésre is alkalmasnak ítélte. A NOB amerikai elnöke pedig csak egyszer, a megnyitón járt itt, nem ismerkedhetett meg a stadiontökéletesítő változásokkal. Az sem véletlen ugyanis, hogy Exeter márki, az egykori olimpiai bajnok, a Nemzetközi Atlétikai Szövetség elnöke, a Budapesten rendezett atlétikai Európai Bajnokság tapasztalatai alapján a Népstadiont ajánlotta a mexikói rendezők figyelmébe, mondván, hogy olyan versenyfeltételeket kell teremteni, mint Budapesten.

A külföldi véleménye tehát egybehangzóan tűnik, a turisták is változatlan létszámban bámulják a stadion óriási méreteit, ezzel szemben a lelátók egyre ritkábban nepesülnek be, a küzdőteret egyre kevesebb az esemény. Mintha már csak az idegenforgalmi nevezetesség szerepét töltené be a Népstadion. A számok ridegen tanúskodnak erről. A Népstadionban ugyanis 548 sporteseményt rendeztek, s a fizető nézők száma 18 383 701 volt. Az átlagos nézőszám tehát 33 546 volt. Az elmúlt év 28 600-as átlagnézőszáma 1968 első felére 17 400-ra zuhant, azaz az eddigi átlagos nézőszám alig felére. Ez a csökkenés nem magya-

rázható a jegyárak januárban bevezetett reformjával, hiszen az árak csak nemzetközi mérkőzéseken emelkedtek és ott sem jelentősen.

A közönség szeszélye sokszor kiszámíthatatlan. Nem vitás, a moszkvai 0:3 után s a Fradi olykor lélektelen játéka láttán, sokan megfogadták, hogy a lelátó tájára sem mennek többé. Ki talál azonban arra magyarázatot, hogy amíg 1965 áprilisában, amikor a BEK-küzdelmek során a Benfica a Győri Vasas ETO ellen játszott, 62 327 volt a fizető nézők száma, 1968 márciusában viszont már csak 36 394 sportkedvelő volt kíváncsi a Vasas ellen küzdő Eusebióra és társaira.

Egy kis statisztika

Egy tényvel azonban, akár tesszük, akár nem, szembe kell nézni: a klubcsapatok, ha csak egy mód van rá, s mióta erre lehetőséget kaptak, elkerülik a Népstadiont. Kettős mérkőzés úgyszólván nincs, pedig tavasszal nem egy forduló ígért jó kettős műsort. A hatodik fordulóban például az Újpesti Dózsa—Csepel és Ferencváros—MTK, a hetedikben a Bp. Honvéd—Ferencváros és az MTK—Újpesti Dózsa, a tizedikben az Újpesti Dózsa—Ferencváros és a Bp. Honvéd—Vasas és így tovább. A sort az őszi műsorról is folytathatnánk, de az olimpiáig megtörtént egyeztetés alapján egyetlen kettős mérkőzésre sem számíthatunk. Még a biztosan nagy nézőközönséget vonzó Ferencváros—Bp. Honvéd és Újpesti Dózsa—MTK négyesét sem sikerült összehozni az őszi hetedik fordulóra. Holott egy jó kettős mérkőzés kedvéért a korábbi tapasztalatok szerint akár Újpestről, akár Kispestről, vagy éppen Csepelről is szívesen beutazik a szurkoló, hiszen saját csapata mellett még a másik három rivális is láthatja. Pedig ezek a kettős mérkőzések — ahol a néző sem fizet átlagban 2—3 forinttal többet jegyéért — első sorban a klubok számára lennének gazdaságilag előnyösek. Mindezt az alábbi statisztika is bizonyítja:

év	esemény	ebből kettős mérkőzés	nézőszám
1960	39	12	1 312 798
1963	29	6	752 353
1964	42	14	1 308 312
1965	34	18	1 227 368
1966	31	10	853 620
1967	34	7	974 264
1968 félév	17	—	297 126

A pályaválasztás jogával az Újpesti Dózsa kívánt elsőnek élni és a lila-fehérek azóta is következetesen ragaszkodnak Újpestehez.

NÉPSTADION: MAGYARORSZAG—ANGLIA 2:0

Jobban kellene futballozni

Előbb rendbe hozatták pályájukat, s a tavaszi idényre valóban nagyvilágítást szereltek fel és újpesti törzsközönségük érdekeire való hivatkozással a Megyeri úton rendezik mérkőzéseiket. Azzal érvelnek, hogy a pálya Újpestről könnyen megközelíthető, tehát kényelmesebb az ő közönségüknek, hogy kisebb a rendezői költség s nem utolsósorban a hazai, kisebb pályájuk nekik kedvez. Ugyanezt hangoztatják más klubok és ha nem is tudnak elhelyezni 35 000 embert, mint a Megyeri úton (a Fáy utcában 20 000, a Hungária úton 32 000, Kispesten 22 000, Csepelen 18 000 néző fér el különösebb tolongás nélkül), nem akarnak az újpesti példa mögött elmaradni, és a hazai rendezéssel önállóságukat akarják demonstrálni.

A pályaválasztás előnyeit nem kívánjuk vitatni, a klubok álláspontjában sok az igazság. De ha kényelemtől beszélünk, kétségtelen, hogy a néző a Népstadionban részese a legjobb kiszolgálásban. Ülőhelye van, ahová egy pohár sör elfogyasztása után is nyugodtan visszatérhet — több pályán nemhogy a visszatérés lehetősége, de még a büfé megközelítése vagy létesítése is fölöttébb bonyolult. A kényelemhez tartozik a gyors és jó közlekedés. A jegyek sem drágábbak, s a rendezés sem kerül többre. A Népstadion pályabérleti díj címén a bevétel 20 százalékát kapja. A rendezés költségeit ebből fedezik. Korábban a kluboknak még a 20 százalékon felül kellett fizetni a rendezés költségeit is, de ezt kedvezményként elengedték. Egy-egy sportesemény zavartalan lebonyolításához pénztárosokkal, kapuőrökkel, jegyszedőkkel, műszaki személyzettel, takarítókkal stb.-vel együtt összesen 360 ember szükséges, a költség kb. 18 000 forint, amelyet adott esetben tovább csökkentenek, például a Ferencváros—Győr mérkőzésen csak 14 000 forint volt. Újpesten vagy Kispesten sem sokkal alacsonyabb a rendezőgárda tiszteletdíja. Tíz-tizenkétezer forint körül van ott is, az eseménytől függően. A rendezőgárda költsége ez esetben a klubot terheli, viszont nem kell pályabérleti díjat fizetni. Jelenleg már csak a Ferencváros tart ki a Népstadion mellett. Igaz, kényszerűségből, hiszen a Fradinak jelenleg nincs otthona.

A Népstadion fenntartására, karbantartására, felújítására az állam mintegy ötmilliót áldoz évenként, azaz maga a stadion még az elmúlt esztendőben is deficitet létesítmény lett volna, de az amerikai jegrevü budapesti szereplése révén

a Kisstadion pályabérlete behozta a Népstadion ráfizetését. Az idén az első félév látogatottsága alapján még nagyobb deficit (kb. 3 millió) várható, ugyanakkor a pályaválasztás jogaival élő fővárosi klubok is anyagi gondjaikkal jelentkeznek.

Jobban kellene futballozni és akkor visszatér a lelátóra a közönség — hangoztatják sokan, s kétségtelen, hogy ebben is van valami. A kérdés azonban sokkal bonyolultabb. Az is halva született ötlet, hogy a Népstadiont a deficiettől való szabadulás érdekében át kellene talán adni valamelyik fővárosi vállalatnak, mondjuk a parképítőknak. A megoldás érdekében talán egy kicsit jobban körül kellene nézni külföldön. Ma már úgyszólván minden nagyvárosban az alapvető követelményekhez tartozik a város lakóinak számára arányított stadion, fedett sportcsarnok. Ezek a stadionok részben állami (mint a moszkvai Luznyiki és a római Foro Italico), részben városi (mint a milánói San Siro és a bécsi Práter), részben klubok (mint a belgrádi Partizan, a manchesteri Old Trafford, a madridi Bernabeau) kezelésében vannak. Az általános gyakorlat szerint a klubok inkább edzőpályákat létesítenek, a sportolási lehetőségeket bővítik, klubházakat hoznak létre a pezsgő klubélet kialakítása érdekében, pályáik lelátóin kevés hely van és csak mérkőzéseiket játsszák a város reprezentatív, nagy stadionjában.

Képmagnót?

A nézőpontokat lényegesen jobban összeegyeztetik, mint nálunk. Igaz, ezt az üzleti érdek is így követeli. A televízió is sokkal inkább tekintettel van a sport érdekeire. Vagy a többi mérkőzéssel időben nem ütköző találkozókat, úgynevezett előre kijelölt tv-mecseket közvetítenek, mint Csehszlovákiában, vagy mint szerte Európában, a késő esti órákban a teljes fordulóról adnak érdekes összefoglalót képmagnóról. Ez volna a vonzóbb megoldás, csak ehhez bizonyos technikai akadályokat kellene leküzdeni.

A Népstadion első másfél évtizedének eseményekben gazdag története mindenképpen arra hívja fel az illetékesek figyelmét, hogy e pompás létesítmény jelenére és jövőjére nagyobb gondot kell fordítani.

VAD DEZSÓ